

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobce : X
bytem X
zastoupen advokátem JUDr. Adamem Batunou
sídlem Václavské náměstí 1, 110 00 Praha 1

proti

žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**
sídlem U Jezů 642/2a, 461 80 Liberec 2

za účasti: **Město Raspenava**
sídlem Fučíkova 421, 464 01 Raspenava

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 5. 2020, č. j. X

takto:

- I. Žaloba proti rozhodnutí Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 25. 5. 2020, č. j. X, se zamítá.
 - II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
 - III. Osobám zúčastněným na řízení se náhrada nákladů řízení nepřiznává.
- Odůvodnění:

I. Předmět řízení.

1. Žalobce se domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Raspenava (dále jen „silniční úřad“) ze dne 21. 5. 2019, č. j. X. Tímto prvostupňovým rozhodnutím silniční úřad podle § 142 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, k žádosti žalobce vyslovil, že na části pozemku p. č. X v k. ú. X, v obci X, která byla vyznačena v příloze rozhodnutí, existuje veřejně přístupná účelová komunikace ve smyslu § 7 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.
2. Silniční úřad závěr o existenci veřejně přístupné účelové komunikace na předmětném pozemku ve spoluvlastnictví žalobce a pozemcích p. č. X, X a X postavil za zjištění, že komunikace uspokojuje komunikační potřeby vlastníků nemovitostí – rodinných domů č. p. X, X, X a X a slouží jako spojení se silnicí II/290 (ulice X) a silnicí III/2904 (ulice X). Jde o stálou a patrnou dopravní cestu s povrchem zpevněným zčásti šotolinou a zčásti asfaltem, k jejímuž veřejnému užívání dal původní restituent konkludentní souhlas. Jde o jedinou příjezdovou komunikaci k nemovitostem, alternativní cesty v posuzovaných variantách neexistují ve srovnatelné podobě.
3. Žalovaný se s určením charakteru posuzované komunikace ztotožnil. Posuzovaná část pozemku je součástí účelové komunikace, tvoří funkční celek s účelovou komunikací na p. č. X (ve vlastnictví Města Raspenava) a jde jednak o spojení s nemovitostmi č. p. X, X, X a X a jednak o spojení se silnicí II/290 (ulice X) i silnicí III/2904 (ulice X). Bez části pozemku p. č. X by předmětná komunikace nemohla plnit současnou dopravní roli, stala by se neprůjezdnou pro některé druhy vozidel. Podle žalovaného posoudil silniční úřad všechny čtyři znaky existence veřejně přístupné účelové komunikace správně. Jedná se o spojení s nemovitostmi č. p. X, X, X a X a spojení se silnicí II/290 (ulice X) i silnicí III/2904 (ulice X), pozemní komunikace je stálá a patrná v terénu, v částech zpevněná šotolinou či má asfaltový kryt, s vyjetými kolejiemi na části p. č. X. Souhlas vlastníka s obecným užíváním byl rovněž dán, pozemek byl jako komunikace užíván od nepaměti, minimálně od roku 1993 slouží pro občany z X ulice jako spojnice do ulice X. S obecným užíváním pozemku veřejností souhlasil restituent pozemku a tento stav trval i po přechodu vlastnického práva na současné vlastníky včetně žalobce v roce 2004. Z posudku o posouzení variant dopravně technického řešení i dalších podkladů je patrné, že pozemek p. č. 171/2 spolu s pozemkem p. č. X plní funkci spojení s nemovitostmi č. p. X, X, X a X i se silnicí II/290 (ulice X) i silnicí III/2904 (ulice X). Dle doplňku posouzení variant dopravně technického řešení lze rodinný dům č. p. X na pozemku p. č. X bez použití části pozemku p. č. X obsluhovat jen osobním vozidlem ve směru od X z opačného směru od X tyto nemovitosti bez použití předmětné části pozemku obsluhovat vůbec nelze. Podle vyjádření vlastníka č. p. X je

nezbytné pravidelné vyvážení septiku i pravidelný dovoz uhlí k vytápění nemovitosti, k tomu musí nákladní vozidla využít i část komunikace na p. č. X. Žalovaný uzavřel, že obsluha rodinného domu č. p. X se podle současných kritérií na dopravní obslužnost neobejde bez využití účelové komunikace na pozemku p. č. X, je tedy naplněn znak nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby. Posudek o posouzení variant dopravně technického řešení byl vypracován autorizovaným inženýrem pro dopravní stavby, žalovaný o jeho odborném zpracování neměl pochybnosti a vycházel z něj. Z podkladů pro rozhodnutí i náhledu do katastrální mapy plyne, že jen část pozemku p. č. X při hranici s p. č. X je zatížena účelovou komunikací, na pozemku p. č. X se nachází vodní zdroj (studna). Při zaslepení komunikace, která by se stala bez části pozemku p. č. X neprůjezdnou, by bylo nutné vybudovat obratiště. Bez jeho vybudování by zejména velká nákladní vozidla k obsluze území musela vycouvat na jiné vhodné místo a zde se otočit. U posuzované alternativní cesty na pozemcích p. č. X a X by musely být zbudovány výhybny, posuzované komunikační alternativy nejsou způsobilé k zajištění dopravní obslužnosti nemovitostí tak jako účelové komunikace na pozemcích p. č. X a X.

II. Žaloba

4. Ve včas podané žalobě žalobce namítal, že nebyl naplněn znak nutné komunikační potřeby předmětné komunikace. Nesouhlasil s tím, že žalovaný celou komunikaci posuzoval funkčně jako celek od křižovatky ke křižovatce. Namítal, že komunikační napojení rodinných domů č. p. X, X, X a X prostřednictvím jiné alternativní cesty je možné, vlastníci uvedených nemovitostí mohou jako příjezdovou cestu využít komunikaci ze směru od ulice X, která se nachází pouze na pozemku ve vlastnictví Města Raspenava a končí před pozemkem p. č. X. Pozemek p. č. X může jako příjezdovou cestu využít pozemek p. č. 1 X, který má stejného vlastníka. Žalobce trval na tom, že užívání komunikace na pozemku p. č. X je zvykem a cestou z pohodlnosti. Nutná komunikační potřeba není dána ani z důvodu přístupu na zemědělské plochy, neboť všechny zemědělské plochy, které by připadaly v úvahu, jsou ve vlastnictví žalobce.
5. K posouzení komunikačních alternativ nechal žalovaný zpracovat posudek, kterým argumentoval. K žalobcovým námitkám však posudek označil za podpurný a námitkami se odmítl zabývat, v tom je rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelné. Posudku žalobce vytýkal, že není pravdou, že by posuzovaná komunikace měla šíři 3 m, v nejužším místě má jen 2,1 m, což je méně, než mají komunikační alternativy. K tomu žalobce navrhoval provést dokazování fotografiemi s pásmem. Není také pravdou, že by posuzovaná komunikace umožňovala vyhnutí vozidel, v tomto směru je posudek účelový, vyhnutí je možné jen při vjezdu na soukromé pozemky. Při hodnocení alternativní cesty na pozemcích p. č. X a X posudek cestu hodnotil jako nevhodnou, neboť nenabízí možnost vyhnutí protijedoucích vozidel, což by bylo nutné řešit výkupem pozemků.
6. K první komunikační alternativě žalobce uvedl, že není potřeba vybudovat obratiště z důvodu svozu komunálního odpadu a zimní údržby s nákladem 1 mil. Kč a vykoupením pozemků. Podle žalobce je na pozemku p. č. X v místě potenciálního zaslepení dostatek místa pro jednoduché couvnutí a otočení vozidel. Studna na tomto pozemku nikdy otáčení a couvání vozidel nepřekážela. Žalobce se dovolával fotografie s ukázkou studny. Poukázal na to, že vlastník domu č. p. X je zároveň spoluvlastníkem pozemku p. č. X. Dále tvrdil, že otočení vozidel před domy č. p. X, X a X je vždy možné na pozemcích těchto vlastníků či Města Raspenava.
7. K druhé uvažované komunikační alternativě žalobce odmítl argument, že by byly nutné

stavební úpravy, zpevnění a rozšíření komunikace s výkupem pozemků. Skutečnosti uvedené v posudku neodpovídají realitě, žalovaný se s těmito námitkami nevypořádal. Posuzovaná komunikace je dokonce na některých místech užší než tato komunikační alternativa, hrozí její zatopení, hledisko kvality cesty je srovnatelné. V případě dočasné neprůjezdnosti silnice III/2904 nemůže plnit roli objízdné komunikace, neboť neumožňuje vyhnutí vozidel. Žalobce upozornil na to, že v části od č. p. X není komunikace osvětlená, v místě lemující X potok nejsou svodidla, za nepříznivého počasí může být nebezpečná, v části má prudký sklon, výjezd na ulici X je přes chodník a nepřehledný.

8. Žalobce nesouhlasil s argumentem silničního úřadu, že alternativní cesta je nebezpečnější, neboť vede přes nechráněný přejezd. To podle žalobce není pro posouzení právního vztahu ke komunikaci podstatné, protože všichni řidiči mají znát pravidla pro přejezd železničních přejezdů. Dále uvedl, že i při zachování spojnice mezi ulicemi X a X by vozidla musela přejíždět přes nechráněný přejezd.
9. Nemístný je i argument, že je nutné zachovat průjezd přes pozemek kvůli umožnění vjezdu vozidel Integrovaného záchranného systému, ta mají vjezd umožněn ze zákona, mj. podle § 25 zákona č. 239/2000 S., o integrovaném záchranném systému.
10. Rovněž nemůže obstát argument, že se jedná o nejkratší možné spojení. Spojnice je kratší o 337 m, což nemůže být podstatné. Povrch spojnice nelze srovnávat s povrchem silnice II. a III. třídy, které se nacházejí na delší cestě. Podle žalobce existují i další alternativní cesty, které vedou výhradně přes pozemky jednotlivých vlastníků uvedených rodinných domů nebo jiné pozemky Města Raspenava či Libereckého kraje. Tyto cesty jsou patrné v terénu, byť jsou z důvodu neužívání lehce zarostlé, a dříve byly vlastníky dotčených nemovitostí užívány.
11. Neobstojí závěr, že by bez pozemku p. č. X nebyl zajištěn přístup k nemovitostem. Vlastník nemovitosti č. p. X má zajištěn přístup prostřednictvím historické cesty na p. č. X. Cesta byla ohledána v rámci druhé komunikační alternativy, donedávna byla používána jako druhá přístupová cesta. Na ni navazují pozemky p. č. X a X, byť by se jednalo o přístup do domu méně pohodlný, nemůže to znamenat existenci nutné komunikační alternativy. Nemovitosti č. p. 616 a X k obsluze předmětný pozemek nepotřebují, obsluhu lze zajistit prostřednictvím druhé komunikační alternativy nebo po pozemku p. č. X bez užití předmětného pozemku. Dům č. p. X předmětný pozemek k přístupu také nepotřebuje, obratiště není potřeba, pro vjezd do dvora lze vycouvat bez použití pozemku nebo se lze otočit na dvoře.
12. Žalobce nesouhlasil s tím, že nebylo provedeno ohledání ulice Lesní, která je podle něj lepší variantou objízdné komunikace. K odmítnutí důkazu s odůvodněním, že trasa by obslužnost nemovitostí nezajistila, mohl silniční úřad přistoupit až po jeho provedení.
13. Podle žalobce tedy není dána nutná komunikační potřeba odůvodňující přejezd přes jeho pozemek. Žalobce v této souvislosti upozornil na skutečnost, že některý ze znaků účelové komunikace může odpadnout, dochází pak k zániku účelové komunikace. Takovým důvodem může být třeba vybudování jiné obslužné komunikace.
14. Z uvedených důvodů žalobce navrhoval, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k novému projednání a žalobci přiznal právo na náhradu nákladů řízení.

III. Vyjádření žalovaného a osoby zúčastněné na řízení

15. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný pouze odkázal na napadené rozhodnutí a navrhoval, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítnul. Město Raspenava se k věci nevyjádřilo.

IV. Zjištění ze správního spisu

16. Správní řízení, z něhož vzešla napadená rozhodnutí, bylo zahájeno podáním žádosti ze dne 23. 11. 2015, kterou se žalobce domáhal určení, zda na pozemku p. č. X, jehož je spoluvlastníkem, existuje či neexistuje veřejně přístupná účelová komunikace. Silniční úřad do spisového materiálu založil výpisy z katastru nemovitostí ohledně vlastnictví pozemků sousedících s pozemkem p. č. X a mapové podklady v různém měřítku zachycující průběh komunikace vedoucí též po žalobcově pozemku. Město Raspenava upozornilo na skutečnost, že zpevněná část pozemku p. č. X je součástí pozemní komunikace na p. č. X ve vlastnictví města, jejíž průjezdnost je třeba zachovat.
17. Silniční úřad k projednání žádosti nařídil ústní jednání spojené s ohledáním na místě, o průběhu komunikace pořídil rozsáhlou fotodokumentaci. Dále měl k dispozici náčrt ze dne 7. 1. 2015, jímž byly vytýčeny hranice pozemku p. č. X, a při ústním jednání byl učiněn zákres komunikace zasahující na předmětný pozemek.
18. Rozhodnutím ze dne 30. 3. 2016 silniční úřad vyslovil, že na přílohou vyznačené části p. č. X existuje veřejně přístupná účelová komunikace. Žalovaný toto rozhodnutí potvrdil rozhodnutím ze dne 26. 7. 2016, č. j. X. Správní žaloba podaná žalobcem byla zamítnuta rozsudkem zdejšího krajského soudu ze dne 23. 5. 2017, č. j. 59 A 81/2016-62. Ke kasační stížnosti byl označený rozsudek stejně jako rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 7. 2016 zrušeny rozsudkem NSS ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 As 213/2017-38, a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení s tím, že se žalovaný musí zabývat námitkami žalobce ohledně alternativních cest, které jsou podle názoru žalobce schopné uspokojit dopravní potřebu dotčených nemovitostí.
19. Žalovaný poté rozhodnutím ze dne 27. 3. 2018 zrušil prvostupňové rozhodnutí ze dne 30. 3. 2016 a silniční úřad přistoupil k novému projednání žalobcovy žádosti. Za tím účelem si opatřil osvědčení, že na pozemcích p. č. X a X není veřejně přístupná účelová komunikace. Dále řízení doplněno o odborné posouzení variant dopravně technického řešení od společnosti X, které zpracoval autorizovaný inženýr pro dopravní stavby, které se zabývalo dvěma komunikačními variantami. První varianta spočívala v zaslepení komunikace p. č. X v místě kolize s pozemkem p. č. X, při této variantě byla shledána potřeba vybudovat obratiště před zaslepením. Druhá varianta spočívala v odklonu komunikace za železničním přejezdem na komunikaci na pozemcích Města Raspenava p. č. X a X, při tomto řešení byl shledán problém v zúžení komunikace až na 2,8 m s minimem prostoru pro vyhnutí vozidel a zhoršení obslužnosti a rovněž potřeba vybudovat obratiště na konci slepého úseku komunikace vedoucí k pozemku p. č. X. Dne 16. 10. 2018 proběhlo další ústní jednání s ohledáním alternativních přístupových komunikací, zejména na pozemcích p. č. X a X. Další místní šetření proběhlo dne 11. 2. 2019, a to za účelem ověření připojení rodinného domu č. p. X a pozemků p. č. X a X. Rovněž byl šetřeno stávající komunikační připojení domu č. p. X a garáží na p. č. X. Do spisu byla vždy založena fotodokumentace z ohledání míst a dále mapové podklady s vyznačením délek jednotlivých úseků variant komunikačního spojení. Odborné posouzení variant dopravně technického řešení bylo doplněno doplňkem č. 1 ze dne 30. 1. 2019, který se zabýval dopravní obslužností domu č. p. X s využitím stávajícího sjezdu na pozemek, pomocí vlečných křivek pro osobní automobil a dvounápravový nákladní automobil.
20. Následně silniční úřad rozhodnutím ze dne 21. 5. 2019 deklaroval na přílohou vyznačené části pozemku p. č. 171/2 veřejně přístupnou účelovou komunikaci. Žalobcovu odvolání žalovaný zamítnul napadeným rozhodnutím ze dne 25. 5. 2020.

V. Posouzení věci krajským soudem

21. Napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející přezkoumal krajský soud v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a mezích uplatněných žalobních bodů, vycházel přitom skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu v souladu s § 75 odst. 1, odst. 2 s. ř. s.
22. K projednání žaloby nařídil soud ústní jednání, při kterém žalobce i žalovaný setrvali na svých stanoviscích. Žalobce setrval na svých důkazních návrzích, dále soudu k důkazu předložil další fotografie, kterými chtěl prokazovat stav druhé komunikační alternativy, a v závěru doplnil i návrh na vypracování znaleckého posudku za účelem posouzení využitelnost alternativních komunikačních spojení. Navržené důkazy soud neprovedl, neboť měl za to, že obsahem spisu, jehož součástí byla obsáhlá fotodokumentace, byly dostatečně doloženy nejen průběh a stav posuzované části komunikace, ale také komunikačních alternativ, i napojení dotčených nemovitostí na komunikaci na pozemcích města Raspenava a části pozemku p. č. X. Pokud žalobce jako důkazy označil listiny, které byly součástí správního spisu, těmi soud dokazování (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117).
23. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí žalovaného ve spojení s deklaratorním rozhodnutím silničního úřadu vydaným podle § 142 odst. 1 správního řádu o tom, že na pozemku části p. č. 171/2 označené v příloze rozhodnutí se nachází veřejně přístupná účelová komunikace ve smyslu § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích. Jádrem sporu je posouzení otázky, zda byl v souladu s § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích a relevantní judikaturou Ústavního soudu a správních soudů naplněn rovněž čtvrtý znak účelové komunikace veřejně přístupné, kterým je nutná komunikační potřeba komunikace (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06).
24. Existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby je nezbytnou podmínkou proporcionality omezení vlastnického práva vlastníka pozemku dotčeného komunikací. Pro určité pozemky tedy musí posuzovaná cesta představovat jediné spojení, nebo musí jít o spojení z jiného důvodu nezbytné. Nemůže jít o pouhou „cestu z pohodlí“ a nemohou zde existovat jiné způsoby, které by bylo možno upřednostnit před omezením vlastnického práva.
25. Znak nutné komunikační potřeby se zkoumá vždy ve vztahu ke konkrétním dotčeným nemovitostem, pro které sporná komunikace plní roli komunikační spojnice (srov. rozsudek NSS ze dne 10. 8. 2016, č. j. 6 As 19/2016-24, všechny rozsudky NSS dostupné na www.nssoud.cz). S odkazem na rozsudek NSS ze dne 30. 11. 2015, č. j. 6 As 213/215-14, publ. ve Sb. NSS 3371/2016), lze uvést, že pozemní komunikace této kategorie již ze své podstaty slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo obhospodařování zemědělských a lesních pozemků.
26. V rozsudku ze dne 16. 3. 2010, č. j. 5 As 3/2009-76, NSS uvedl: *„Při hodnocení nutné komunikační potřeby by měl silniční správní úřad zkoumat, zda alternativní dopravní cesta zajišťuje plnohodnotné komunikační spojení dotčených nemovitostí (zde rodinný dům), zda je alternativní veřejně přístupná účelová komunikace udržovaná, průjezdná i při špatném počasí a v zimním období, vhodná pro nezbytný obslužný provoz rodinného domu většími vozidly (např. popeláři, fekální vůz, dovoz paliva, hasiči, vůz záchranné služby apod.). Po vlastnicích dotčené nemovitosti lze požadovat pouze vynaložení přiměřených nákladů na úpravu alternativní přístupové cesty, nikoli vynaložení takových finančních prostředků, které jsou ve*

zcela zjevném nepoměru k tomu, co by alternativním řešením mělo být ve prospěch vlastnického práva vlastníků sporné cesty (resp. ve prospěch jejich práva na ochranu soukromí a zajištění pohody bydlení) získáno.“ Z uvedeného vyplývá, že alternativní cesta se posuzuje ve vztahu k povaze zpřístupňovaných nemovitostí. Zkoumá se nejen to, zda tato cesta reálně existuje, ale i to, jaký typ dopravy má alternativní cesta pojmout a zda je toho schopna, je potřeba zhodnotit dopravně technický a stavební stav alternativní cesty (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 9. 2014, č. j. 7 As 68/2014-87), délku obou posuzovaných cest a jejich vztah k ostatním cestám v lokalitě (viz rozsudek NSS ze dne 9. 1. 2013, č. j. 8 As 19/2012-42).

27. Pokud existuje alternativní cesta ve vlastnictví veřejnoprávní korporace, která je způsobilá uspokojit dopravní potřeby dotčených nemovitostí v dostatečné míře, aniž by bylo potřeba provádět jejich mimořádné stavební úpravy, pak spornou cestu ve vlastnictví právnické či fyzické osoby soukromého práva nelze prohlásit za veřejně přístupnou účelovou komunikaci (srov. ČERNÍNOVÁ, M., ČERNÍN, K., TICHÝ, M. *Zákon o pozemních komunikacích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. 528 s., komentář k § 7 odst. 1).
28. Dále platí, že při posuzování nutné komunikační potřeby není namístě spornou cestu „kouskovat“ na části; naopak při zkoumání všech znaků veřejně přístupné účelové komunikace by měly úřady vždy hodnotit cestu jako funkční celek (tj. od křižovatky ke křižovatce, od křižovatky po konec slepé cesty apod.). Jednotlivé pozemky mnohdy některý znak samy o sobě nesplňují, neboť ten se vztahuje k cestě jako celku. Je to dáno tím, že každá veřejná cesta je způsobilá naplnit svůj dopravní účel jedině v kontextu celé sítě ostatních veřejných cest, jejíž je smysluplnou součástí. Uvedené východisko však nemůže být uplatňováno bezvýjimečně; vždy je nutno vycházet z konkrétní situace (srov. *Zákon o pozemních komunikacích. Komentář*., komentář k § 7 odst. 1).
29. V projednávané věci bylo obsahem správního spisu doloženo, že část komunikace probíhající na pozemku p. č. X (jak byla zakreslena v příloze prvostupňového rozhodnutí v návaznosti na zakreslení komunikace při ohledání dne 7. 1. 2016, po zaměření a vytyčení hranic) je součástí dlouhodobě užívané pozemní komunikace probíhající na pozemcích p. č. X, X a X ve vlastnictví Města Raspenava. Jde o dopravní spojení rodinných domů č. p. X, X, X a X se silnicí II/290 (ulice X) jedním směrem a se silnicí III/2904 (ulice X) druhým směrem. Komunikace je průjezdná a jde tedy také o komunikační spojení mezi zmíněnými silnicemi, které je užíváno dlouhodobě. Jedná se o zpevněnou komunikaci, na jejíž části byla provedena obnova asfaltového povrchu, a to na cca 1/3 pozemku p. č. X ve směru od ulice X. V části na pozemku p. č. X jde o komunikaci zpevněnou šotolinou (vyježděné koleje), zčásti je povrch pozemku zpevněn asfaltem. Není sporu o tom, že bez vymezené části pozemku p. č. X by předmětná komunikace nemohla plnit právě popsanou dopravní roli spojnice mezi ulicemi X a X, stala by se totiž z obou stran neprůjezdnou pro některé druhy vozidel.
30. Silniční úřad se po zrušení prvního deklaratorního rozhodnutí a vrácení věci k novému projednání soustředil na skutková zjištění týkající se možných alternativních přístupů k rodinným domům č. p. X, X, X a X, jimiž argumentoval žalobce. Za tím účelem bylo doplněno zejména ohledání posuzované komunikace, především v místě dotčené části pozemku p. č. X a blízkosti domu č. p. X (rovněž ve vztahu k možnosti dopravní obslužnosti domu č. p. X s využitím stávajícího vjezdu do dvora); dále pozemků, po kterých vedou uvažované komunikační alternativy – zejména pozemků p. č. X, X, X a X, včetně ohledání možnosti napojení domu č. p. X na účelovou komunikaci na p. č. X. Město Raspenava jako vlastník pozemků p. č. X, X, X a X nechalo pro účely řízení

vypracovat odborné posouzení variant dopravě technického řešení, včetně doplnění za účelem posouzení možností dopravní obsluhy domu č. p. X s využitím stávajícího vjezdu.

31. Žalobce vůči obsahu tohoto odborného posouzení brojil, žalovanému vytýká, že se jeho námitkami dostatečně nezabýval. Přestože je odůvodnění napadeného rozhodnutí v tomto směru stručné, soud je neshledal nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů. Z rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný žalobcovy výhrady odmítnul, jednoznačně dal přednost zjištěním a závěrům obsaženým v tomto posouzení, a to s odkazem na odbornou způsobilost osoby – autorizovaného inženýra pro dopravní stavby, který posouzení alternativních možností komunikačního spojení vypracoval. Dále je zřejmé, že žalovaný, shodně jako silniční úřad, nevycházel výhradně z tohoto odborného posouzení, ale při hodnocení existence a kvality alternativních komunikačních spojení vycházel z dalších podkladů rozhodnutí – z katastru nemovitostí a protokolů o ústních jednáních spojených s ohledáním na místě, v jejichž průběhu byla pořízena obsáhlá fotodokumentace, která zachycuje existenci, kvalitu úseků, o nichž bylo uvažováno jako o komunikačních alternativách, napojení nemovitostí, jejich oplocení. Žalovaný se zjevně ztotožnil se zjištěními a závěry silničního úřadu, který na opakující se námitky žalobce reagoval. Žalobce vůči podrobnému srovnání případných dalších komunikačních variant, a to ve vztahu k oběma uvažovaným alternativám komunikačního spojení, uplatnil konkrétní výhrady.
32. Ke konkrétním námitkám zpochybňujícím šíři posuzované komunikace lze dodat, že uvedení šíře cca 3 m v odborném posouzení bylo přibližné. Není tedy potřeba prokazovat, že v některých místech může mít komunikace i rozměr užší. Z tohoto důvodu soud nepřistoupil k doplnění dokazování fotografiemi komunikace s přiloženým pásmem, z nichž ostatně není ani možné poznat, v jakém přesném místě byly pořízeny. Šíře komunikace ovšem nebyla jediným faktorem, který byl v odborném posouzení a v návaznosti na ně správními orgány zohledněn při porovnání dopravních variant. Namítali žalobce rozdílný přístup při hodnocení možnosti vyhnutí protijedoucích vozidel, je zřejmé, že v úvahu byla vzata nejen šíře posuzované a alternativní komunikace, ale jejich celkový průběh - délka a přehlednost úseků, překážky ve výhledu, konfigurace okolního terénu a četnost možných míst pro vyhnutí protijedoucích vozidel. Závěry odborného posouzení o možnosti vyhnutí protijedoucích vozidel, které byly převzaty silničním úřadem v rámci ohledání pozemků p. č. X, X, X, X a X konaném dne 16. 10. 2018, byly učiněny na základě stávajícího faktického stavu terénu, kdy minimum míst pro vyhnutí vozidel v případě druhé uvažované alternativy bylo dáno tím, že komunikace je v řadě míst „pevně“ ohraničena budovami, oplocením, kamennými zídkami. Zatímco u posuzované komunikace jde o komunikaci stávající, jak zdůraznil silniční úřad, dlouhodobě obousměrně umožňující spojení nemovitostí, včetně svozu odpadu, zimní údržby, atd. Tento faktický stav byl u posuzované komunikace doložen, stejně jako byl zdokumentován faktický stav u druhé komunikační varianty (viz protokol o ohledání na místě ze dne 16. 10. 2018 a fotodokumentace).
33. Důvodnými soud neshledal námitky, které žalobce uplatnil proti první komunikační alternativě. Ta by spočívala v zaslepení veřejně přístupné komunikace na p. p. č. X ve vlastnictví města X před pozemkem p. č. X, s vjezdem i výjezdem ze silnice III/2904 (ulice Liberecká) přes železniční přejezd, s průběhem komunikace pouze po pozemcích p. č. X, X a X ve vlastnictví města. Tvrzení, že tato uvažovaná komunikační alternativa nevyžaduje zřízení obratiště (viz závěry odborného posouzení o nutnosti vybudovat obratiště pro nákladní vozidla o rozloze 600 m², vyžadující odkup pozemků p. č. X, X, X, X a technický

zákres obratiště), nemají oporu ve správním spise, závěry učiněné autorizovaným inženýrem na dopravní stavby v odborném posouzení dopravně technického řešení žalobce v řízení nerozporoval žádným jiným důkazem, který by v souladu s § 52 správního řádu ke své žádosti doložil. Žalobcův názor, že tato varianta skýtá dostatek prostoru pro jednoduché couvnutí a otočení vozidel na pozemku p. č. X, je pouhou domněnkou nevyvracející odborné posouzení, včetně závěrů o možném ohrožení studny na pozemku p. č. X jako jediného zdroje pitné vody pro rodinný dům č. p. X v místě otáčení navrhovaném žalobcem. Pokud žalobce argumentuje možností otočení vozidel před domy č. p. X, X, X, případně na pozemcích těchto vlastníků či města, opomíjí jednoznačně shledanou nutnost zřídit obratiště pro nákladní vozidla, která zajišťují svoz komunálního odpadu a zimní údržbu komunikace na pozemcích p. č. X, X a X. Soud připomíná, že nutné komunikační spojení neznamená pouhou dosažitelnost rodinných domů vozidly jejich vlastníků a návštěv, ale jejich plnohodnotné komunikační spojení, včetně zajištění obsluhy většími vozidly za účelem svozu odpadu, zajištění zimní údržby a průjezdnosti komunikace (srov. rozsudek NSS ze dne 16. 3. 2010, č. j. 5 As 3/2009-76). V posuzovaném případě bylo dostatečně zjištěno a doloženo, že bez zřízení obratiště pro nákladní vozidla na shora identifikovaných pozemcích by část komunikace probíhající pouze na pozemcích města nepředstavovala plnohodnotné komunikační spojení rodinných domů, neboť komunikace by se stala neprůjezdnou pro tento typ vozidel a nebylo by možné realizovat svoz komunálního odpadu a zimní údržbu příjezdové komunikace k zmíněným nemovitostem. Lze tedy přitakat správním orgánům, že první komunikační alternativa nepředstavuje existující srovnatelné komunikační spojení. Soud si je vědom toho, že při této dopravní alternativě se jedná o využití veřejně přístupné účelové komunikace probíhající pouze po pozemcích města Raspenava. O alternativní cestu, která by byla schopna zajistit plnohodnotné spojení dotčených nemovitostí v dostatečné míře, by však mohlo jít výhradně při popsáních úpravách, které přes pouze hrubý odhad nákladů na zřízení obratiště nepochybně představují úpravy mimořádné a které tudíž nelze v daném případě požadovat ani po veřejnoprávní korporaci.

34. Ve vztahu k druhé komunikační alternativě, spočívající v odklonění cesty za železničním přechodem na polní cestu po pozemcích p. č. X a X ve vlastnictví města X, včetně propustku přes vodní tok na p. č. X, se soud plně ztotožnil s posouzením správních orgánů. Jak již bylo uvedeno shora, odůvodnění žalovaného je více než stručné, nelze však dospět k závěru, že by jako celek na námitky žalobce nedávalo odpověď. K námitkám vůči šíři a potřebám výhyben se soud již vyjádřil shora. Žalovaný reagoval stručně také na žalobcův nesouhlas s odhadovanou výší nákladů na potřebné stavení úpravy, připustil, že se jednalo pouze o hrubý odhad. Připomenul ale nutnost vybudovat i v případě této dopravní alternativy obratiště. Tuto skutečnost považuje rovněž soud za rozhodující. K závěru, že ani tato komunikační varianta nepředstavuje existující, co do dopravně technického a stavebního stavu srovnatelné komunikační spojení, vedla celá řada faktorů. Nejenže bylo zjištěno, že zčásti jde o cestu nezpevněnou (na rozdíl od celého průběhu posuzované komunikace včetně části na pozemku p. č. X), lokálně sjízdnou jen pro osobní automobily (zatímco stávající stav posuzované komunikace byl fakticky takový, že komunikace je dlouhodobě využívána a je sjízdná i pro nákladní automobily a traktor s radlicí zajišťující její zimní údržbu), navíc s velmi malým směrovým obloukem u domu č. p. X (viz fotodokumentace z ohledání místa dne 16. 10. 2018), s nutností přejezdu přes propustek s nedostatečným krytím vyžadujícím úpravu pojezdu pro nákladní vozidla. Především však tato varianta představovala vznik slepého úseku v délce cca 196 m, od místa

odklonění z komunikace po p. č. X (na polní cestu na pozemku p. č. X) až do místa k rodinnému domu č. p. X, u něhož by přestala být komunikace průjezdná (viz též technické zakreslení varianty v odborném posouzení). Pro tento úsek, tj. domy č. p. X a X, by nebylo možné zajistit svoz komunálního odpadu a především přístup v zimních měsících, bez současného vybudování obratiště, jak bylo popsáno v rámci první komunikační varianty. Pokud žalobce v souvislosti s druhou komunikační alternativou navrhoval provést dokazování spisem zdejšího soudu sp. zn. 59 A 81/2016 s fotografiemi cest a dalšími fotografiemi předkládanými při ústním jednání soudu, soud návrhu pro nadbytečnost nevyhověl, jak již bylo uvedeno shora. V průběhu řízení byly komunikační alternativy ohledány, stav pozemků a cest po nich vedoucích byl silničním úřadem podrobně popsán v protokolech o ústních jednáních a zcela dostatečným způsobem zachycen obsáhlou fotodokumentací, průběh dopravních cest byl doložen jednotlivými mapovými podklady.

35. S ohledem na úplnost skutkových zjištění, která mají dle přesvědčení soudu dostatečnou oporu ve spisovém materiálu, nepřistoupil soud ani k vyžádání znaleckého posudku k posouzení dopravní využitelnosti alternativ dopravního spojení. O závěrech odborného posouzení autorizované osoby nevznikly ani soudu žádné pochybnosti, shodně byl stav dopravních variant zjištěn i silničním úřadem v rámci provedených ohledání. Lze doplnit, že napadená rozhodnutí vzešla z řízení zahájeného na žádost žalobce a trvajícího delší dobu, žalobci nic nebránilo, aby tento důkaz, který by měl podpořit jeho žádost, v souladu s § 52 správního řádu v řízení předložil či jeho provedení navrhoval v řízení před správními orgány.
36. Soud tedy nemůže přitakat názoru žalobce, že obě posuzované alternativy jsou způsobitelné k zajištění srovnatelného přístupu k dotčeným nemovitostem. K argumentům ohledně technického stavu a povrchové úpravy posuzované komunikace, absence osvětlení u č. p. X a svodidel v části lemující X, a nepřehledného výjezdu na ulici Fučíkova soud uvádí, že zmíněné skutečnosti nemohou vyvrátit shora uvedené závěry. Podoba a dopravně technické řešení posuzované komunikace odpovídá tomu, že se jedná o kategorii účelová komunikace. Rozhodující je, že ze shora uvedených důvodů se alternativně uvažované dopravní cesty nemohou rovnat předmětné komunikaci, byť s jejími nedostatky, na které žalobce z hlediska bezpečnosti provozu upozorňuje.
37. V dalších námitkách žalobce brojil proti argumentaci silničního úřadu, že alternativní cesta je nebezpečnější z důvodu nutnosti přejezdu přes nechráněný přejezd; že je nutno zachovat průjezd přes pozemek kvůli průjezdu vozidel Integrovaného záchranného systému; a že je nutno zachovat spojnici přes pozemek p. č. X s ohledem na případnou potřebu evakuace při záplavách. Tyto výhrady jsou výrazem toho, že žalobní námitky byly ve své podstatě převzaty z odvolání, aniž by žaloba reagovala na obsah napadeného rozhodnutí. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí totiž vyplývá, že žalovaný, částečně v návaznosti na zrušující rozsudek NSS ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 As 213/2017-38, tyto argumenty žalobce uznal důvodnými a jistým způsobem tak modifikoval hodnocení komunikačních alternativ ze strany silničního úřadu. Současně dovodil, že se jednalo o argumenty, které neměly na posouzení věci podstatný vliv. Na tyto závěry žalovaného již žalobce blíže nereagoval a soud se v tomto směru se žalovaným ztotožnil.
38. Silniční úřad se v dostatečném rozsahu vypořádal s námitkami týkajícími se přístupu k rodinnému domu č. p. X prostřednictvím historické cesty po pozemcích p. č. X, X, a X, všechny ve vlastnictví X. Tvzení žalobce o srovnatelném přístupu prostřednictvím historické cesty bylo vyvráceno, neboť bylo zjištěno, že komunikace na p. č. X již není

patrná v terénu, nejsou zde vyježděné koleje, pozemek je zatravněný, není zpevněný, větší část roku je podmáčený a v zimních měsících ho téměř nelze používat, není zde prováděna zimní údržba. Na pozemek navazuje úsek cca 203 m po zahradě, přitom 95 m ve svahu. Silniční úřad se důkladně zabýval dostupností domu po zmíněných pozemcích, dovodil nemožnost vlastníků domu zajistit údržbu takové alternativní komunikace v zimních měsících v celém úseku, hodnotil vlastní napojení domu zpevněnými plochami. Především pak konstatoval, že historická cesta na pozemcích p. č. X a X byla zrušena již v roce 1964, bylo provedeno oplocení pozemků, pozemky jsou zatravněny, přičemž osvědčením Městského úřadu Frýdlant, odboru dopravy, ze dne 9. 7. 2018, bylo prokázáno, že na těchto pozemcích se nenachází pozemní komunikace. Ve vztahu k domu č. p. X tedy posuzovaná komunikace zasahující část pozemku ve spoluvlastnictví žalobce nepředstavuje pouhou cestu z pohodlnosti, jak žalobce namítá.

39. Na základě právě uvedeného je třeba dovodit, že u komunikace na části pozemku p. č. X byl naplněn i poslední znak veřejně přístupné účelové komunikace, a sice nutná a ničím nenahraditelná komunikační potřeba za účelem plnohodnotného zajištění přístupu k rodinnému domu č. p. X. Pokud žalobce namítá, že ani k obsluze domů č. p. X a X není předmětný pozemek potřeba, neboť lze využít druhou uvažovanou komunikační alternativu nebo jen pozemek p. č. X, nejsou tyto námitky opodstatněné na základě dříve konstatovaného. Lze doplnit, že možností otočení vozidel před nemovitostmi č. p. X a X se silniční úřad zabýval, bylo zjištěno, že tato možnost není s ohledem na oplocení pozemků možná.
40. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani posouzení nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby posuzované komunikace ve vztahu k domu č. p. X ve vlastnictví X (na základě doplnku dopravně technického řešení ze dne 30. 1. 2019), s nímž se soud nemohl plně ztotožnit. Správní orgány dovodily, že bez použití pozemku p. č. X není možný příjezd a vjezd nákladním a fekálním vozem na dvůr domu při užití vjezdu ve stávající podobě, což je nezbytné k zajištění vytápění a odvozu splaškové vody, když dům nelze napojit na veřejnou kanalizaci. Silniční úřad i žalovaný v této souvislosti považovaly za nerozhodné, že vlastník domu č. p. X je i spoluvlastníkem pozemku p. č. X dotčeného posuzovanou komunikací. S tímto závěrem soud nesouhlasí, má za to, že k zajištění vytápění a svozu splaškové vody a vlastnímu přístupu na dvůr domu může jeho vlastník využít dotčenou část pozemku p. č. X z titulu spoluvlastnického práva. Stále ovšem platí, že k plnohodnotné dosažitelnosti domu a domů č. p. X, X, X v zimních měsících a zajištění svozu komunálního odpadu představuje vymezená část pozemku p. č. X nutnou a ničím nenahraditelnou potřebu. Možnost couvat ve slepém úseku v délce cca 196 m, který by vzniknul v rámci druhé komunikační alternativy, byla jednoznačně odmítnuta jako nereálná. Tento závěr žalobce kromě svého vlastního mínění ničím nevyvrátil.
41. Pokud silniční úřad ještě nad rámec tohoto posouzení hodnotil možnou roli posuzované komunikace jako evakuační trasy a objízdné trasy v případě neprůjezdnosti silnice III/2904 pro osobní vozidla a vozidla Integrovaného záchranného systému, činil tak nad rámec potřebného pro posouzení znaku nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby, neboť ten byl ve vztahu ke konkrétním nemovitostem naplněn. Znovu lze připomenout, že vozidla Integrovaného záchranného systému by v případě potřeby měla na dotčenou část pozemku přístup ze zákona zajištěn (viz v podrobnostech bod [32] rozsudku NSS ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 As 213/2017-41). Proto není třeba, aby se soud blíže zabýval námitkami žalobce, které se týkají otázky využití posuzované komunikace jako objízdné, včetně námitek týkajících se délky předmětné komunikace a možnosti využití ulice Lesní.

Pouze pro úplnost soud dodává, že nepovažuje za procesní pochybení, pokud silniční úřad neprovedl též ohledání ulice Lesní s odkazem, že tato komunikace nezajišťuje obslužnost nemovitostí. Tato skutečnost je zřejmá již z mapových podkladů, které jsou obsahem správního spisu.

42. Další dílčí námitkou žalobce reagoval na závěr odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž žalovaný konstatoval, že další komunikační alternativy byly uvedeny jen obecně. Je zřejmé, že žalovaný reagoval na obecné, tučně zvýrazněné tvrzení o existenci dalších alternativních cest výhradně přes pozemky vlastníků jednotlivých nemovitostí. Jde o textově i graficky zcela shodnou námitku, která byla uplatněna na str. 8 žaloby. Rovněž soud považuje tuto námitku za obecnou, není zřejmé, jaké jiné alternativní cesty po pozemcích vlastníků nemovitostí kromě těch, které byly posuzovány v rámci obou shora zmíněných variant komunikačního spojení, má žalobce na mysli. Pokud těmito komunikačními alternativami měly být ty, jimiž se silniční úřad zabýval v reakci na předchozí tvrzení žalobce, žalovaný správně dovedl, že tyto alternativy nepředstavovaly reálně existující a srovnatelné spojení. Žalobce v odvolání nenamítal, a nečiní to ani v žalobě, že by se nějakou další jím uvažovanou variantou dopravního napojení dotčených rodinných domů silniční úřad, potažmo žalovaný nezabýval.

VI. Závěr a náklady

43. S ohledem na shora uvedené soud žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
44. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
45. V souzené věci byl úspěšný žalovaný správní orgán, ten náhradu nákladů řízení nepožadoval, ostatně mu ani náklady, které by přesahovaly rámec běžné činnosti správního orgánu, nevznikly, soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
46. Protože osobě zúčastněné na řízení soud neuložil v řízení žádné povinnosti a současně neshledal žádné důvody hodné zvláštního zřetele, vyslovil v souladu s § 60 odst. 5 s. ř. s., že se osobě zúčastněné na řízení náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 9. únor 2021

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu